

PARGAS STAD

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020 Till stadsfullmäktige i Pargas stad

1. REVISIONSNÄMNDEN 2017-2021

Av stadsfullmäktige för mandatperioden 2017-2021 vald revisionsnämnd har följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter		Personliga ersättare
Carita Henriksson	ordförande	Birger Ehrnström
Laura Wickström	viceordförande	Gunilla Granberg
Anne Eriksson	ledamot	Sanna Nymalm
Johan Kortteinen	ledamot	Tom Koppe
Taina Nyström	ledamot	Pirjo Wibom
Risto Nurmela	ledamot	Kalle Alho
Sami Suojanen	ledamot	Rolf Möller
Kim Lindstedt	ledamot	Markku Järvinen
Janne Ahonen	ledamot	Liisa Gunnelius

I kommunallagens 121 § stadgas följande gällande revisionsnämndens uppgifter:

”Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organiseringen av granskningen av förvaltningen och ekonomin samt utvärderingen. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter.

Revisionsnämnden ska

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om,
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt,
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning,
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas,
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige,
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga”.

För utförandet av uppdraget har revisionsnämnden tagit del av bl.a. följande handlingar:

- förvaltningsorganens protokoll
- budgeten och ekonomiplanen för åren 2020-2022
- budgeten och ekonomiplanen för åren 2021-2023
- av stadsstyrelsen undertecknat bokslut för år 2020 samt
- revisionens rapporter

Revisionsnämnden har hållit 4 möten gällande utvärderingen av verksamhetsåret 2020, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden enligt separat fastställt arbetsprogram. BDO Audiator Ab har skött den lagstadgade revisionen med OFGR, CGR Andreas Holmgård som ansvarig revisor och Anton Axberg och Oscar Asplund som biträdande revisorer. Yrkesrevisorerna har även fungerat som sekreterare för revisionsnämnden.

2. ALLMÄNT OM MÅLSÄTTNINGARNA OCH DERAS FÖRVERKLIGANDE

2.1. Målsättningarna

Stadsfullmäktige har i budgeten för år 2020 fastställt bindande verksamhetsmässiga och ekonomiska målsättningar för stadens verksamhetsorgan. Över målsättningarnas utfall har redogjorts i bokslutet för år 2020. Revisionsnämndens analys av hur målsättningarna uppnåtts framgår ur denna utvärderingsberättelse.

2.2. Bindningsnivå, strategiska mål samt uppställandet och uppföljningen av målsättningar i stadens budget

Budgetens bindningsnivå är genomgående definierad som netto. Budgetdisciplinen och ekonomistyrningen har på basis av revisionsnämndens iakttagelser fungerat på ett tillfredsställande sätt under året. Detta syns också i stadens ekonomiska utfall för år 2020 som uppvisar ett resultat knappa 500 000 € bättre än den ursprungliga budgeten.

Den av fullmäktige ursprungligen godkände budgeten uppvisade ett överskott om ca 680 000 € och den reviderade budgeten ett underskott om 1,08 milj. €. Utfallet blev ett överskott om 1,1 milj. €. eller ca 2,2 milj. € bättre än den ändrade budgeten.

I övrigt poängteras betydelsen av en tydlig koppling mellan de övergripande målen i stadens strategi och de i budgeten ingående bindande verksamhetsmässiga och ekonomiska målen.

Revisionsnämnden framhäver att uppställande av mål för de enskilda koncernsamfunden samt mål för koncernens nyckeltal bör prioriteras i stadens budget. Detta för att styra utvecklingen av koncernens nyckeltal så att en ekonomi i balans i enlighet med kommunallagens stadganden kan tryggas. Revisionsnämnden framhåller att en balans i kommunens ekonomi huvudsakligen mäts utgående ifrån koncernens nyckeltal. Således är uppställande och uppföljning av mål gällande dessa centrala för uppnående och bibehållande av en ekonomi i balans.

3. UPPNÅENDET AV DE ÖVERGRIPANDE EKONOMISKA OCH VERKSAMHETSMÄSSIGA MÅLSÄTTNINGARNA

3.1. Allmänt

De strategiska målen

Revisionsnämnden uttrycker i likhet med föregående år sin tillfredsställelse över att bokslutet inkluderar en övergripande analys av utfallet av stadens strategiska mål.

Utmaningarna bedöms långt vara de samma som tidigare. Det vill säga utvecklingen av ekonomin, en fortsatt negativ befolkningsutveckling samt de utmaningar stadens fastighetsbestånd medför.

Invånarantalet i slutet av år 2020 var 15 077 invånare (2019: 15 151). Revisionsnämnden konstaterar att befolkningsminskningen är mindre än året innan. För tillfället är det ändå svårt att prognostisera om staden lyckats bromsa befolkningsminskningen eller om det endast är frågan om ett kortsiktigt fenomen. Revisionsnämnden framhåller att fortfarande är viktigt att staden utvärderar och utvecklar arbetet som görs för att bromsa och vända trenden med en minskande befolkning.

Målförverkligandet specifikt för år 2020

Pargas stad uppvisar ett överskott i bokslutet för år 2020.

Resultaträkningen uppvisar ett överskott om 1,1 milj. € mot ett ursprungligt budgeterat överskott om 680 000 € och ett underskott om 1,1 milj. € i den ändrade budgeten. Således var utfallet bättre än både den ursprungliga och ändrade budgeten. Årsbidraget utföll ca 2,4 milj. € bättre än den ändrade budgeten.

Staden gör ett överskott på ca 1,1 miljoner € år 2020. En faktor som bidrar till överskottet är 4,6 miljoner € extra statsandelar som staden fått år 2020. Coronarelaterade kostnader har staden haft 1,2 miljoner € samt inkomstbortfall pga. nedstängning av verksamhet på ca 1 miljon €.

Som förklarande faktorer till resultatet kan nämnas främst statsandelarna som tack vare ”corona-stöd” från staten utföll ca 4,6 milj. € respektive 860 000 € högre än den ursprungliga och ändrade budgeten.

Verksamheten har överlag handhåfts inom budgetramarna och budgetdisciplinen har enligt revisionsnämndens mening på det stora hela varit god.

Stadens ackumulerade överskott vid bokslutstidpunkten var ca 6,8 milj. € (ökade med ca 1,1 milj. € 2020).

Enligt den gällande budgeten och ekonomiplan kommer stadens resultat samt skuldbörda utvecklas enligt följande:

År	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Lånebörda €	48 400 000	55 475 000	57 468 000
Lån per inv. €	3 235	3 729	3 883
Över-/underskott (€)	-857 000	337 000	574 000

Upplåningen var i den ursprungliga och den ändrade budgeten budgeterad att minska med 1,1 milj. €. Utfallet var en minskning om 2,15 milj. € och därmed i en större minskning än budgeterat.

Stadens skuldbörda i slutet av 2020 var 42,8 milj. € mot 45,0 milj. € föregående år. Detta motsvarar en skuldbörda om 2 839 € per capita. Landets medeltal år 2019 uppgick till 3 342 € per capita.

Det totalekonomiska utfallet var bättre än budgeterat. Det finns ändå ekonomiska utmaningar framöver. En fortsatt fungerande målstyrning av verksamheten och ekonomin och en god budgetdisciplin utgör viktiga grundelement hanteringen av närstående och framtida utmaningar samt upprätthållandet av balansen i stadens ekonomi. Stadens utmaningar är ändå av den omfattningen att strukturella förändringar framöver troligen kommer vara nödvändiga.

Stadens överskott i bokslutet för år 2020 var naturligtvis välkommet, men det bör poängteras att överskottet till stor del finansierats av statens corona-stöd i form av ökade statsandelar. Att så är fallet syns över hela kommunfältet och många kommuner uppvisar rekordstora överskott i år. Årets överskott beror på enskilda faktorer, således är det viktigt att minnas att staden fortfarande tampas med ekonomiska och strukturella problem och osäkerheter som måste åtgärdas.

Det kan noteras att staden under året inlett ett balanseringsprogram med målet att få ekonomin i balans. Revisionsnämnden ser framemot effekterna programmet kommer att ha på stadens ekonomi.

Kriterier för balans i ekonomin

I den gällande kommunallagen har fastställts följande kriterier för balansering av kommunens ekonomi:

- Ekonomiplanen ska vara i balans eller visa överskott. Ett underskott i kommunens balansräkning ska täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes (110 §). Ett utvärderingsförfarande kan inledas om kommunen inte har täckt underskottet i kommunens balansräkning inom den lagstadgade tidsfristen.
- Ett utvärderingsförfarande kan dessutom inledas om underskottet i kommunkoncernens senaste bokslut är minst 1 000 euro per invånare och i det föregående bokslutet minst 500 euro per invånare eller om de ekonomiska nyckeltal för kommunens och kommunkoncernens ekonomi som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i kommunens finansiering två år i följd har uppfyllt följande gränsvärden (118 §):
 - 1) kommunkoncernens årsbidrag utan den höjning av statsandelen enligt prövning som beviljats enligt 30 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) är negativt,
 - 2) kommunens inkomstskattesats är minst 1,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner,
 - 3) lånebeloppet per invånare i kommunkoncernen överskrider det genomsnittliga lånebeloppet för alla kommunkoncerner med minst 50 procent,

4) kommunkoncernens relativa skuldsättning är minst 50 procent.

Nyckeltal	Landet 2019	Pargas 2020	Pargas 2019
Årsbidrag i % av avskrivningarna	76	126,7	-8,4
Årsbidrag i € per invånare	316	410	-28
Lånestock (milj. euro)		42,8	45,0
Lån €/invånare	3 342	2 839	2 967
Soliditet %	57,9	51,8	50,8
Relativ skuldsättningsgrad %	62,0	47,8	52,5

Allmänt om koncernens ekonomiska utfall och måluppfyllelse

Pargas stads koncerns resultatutfall år 2020 uppgick till 1,4 milj. € medan utfallet år 2019 var -5,5 milj. €. Verksamhetsbidraget var -94,2 milj. € jämfört med -93,0 milj. € i 2019.

På koncernnivå uppvisar balansen 2020 ett ackumulerat överskott om 10,54 milj. €. Överskottet ökade således med summan för årets resultat om 1,4 milj. €.

Koncernens låneupptagning uppgår till 51,2 milj. € mot 54,7 milj. € föregående år. Per capita är koncernens upplåning i bokslutet 2020 3 397 €.

Det kan konstateras att stadens och koncernens bokslutsutfall 2020 fyller de i kommunallagen uppställda kriterierna för en ekonomi i balans. Det bör ändå påpekas att man inom koncernen fortsättningsvis bör jobba målmedvetet med att balansera ekonomin och anpassa verksamheten i enlighet med rådande förutsättningar.

Balansering av ekonomin enligt kommunallagen framöver

Gällande balanseringen av ekonomin lyfter revisionsnämnden fram att framöver kommer delvis nya kriterier att tillämpas för utvärderingsförfarandet. De nya kriterierna tas i bruk år 2022 och beräknas då på bokslutsuppgifter för året 2020. De nya kriterierna ersätter de fyra punkterna nämnda föregående stycke.

De nya kriterierna i Kommunallagens § 118 är:

- 1) förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent,
- 2) kommunens inkomstskattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner,
- 3) beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent,
- 4) koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

För Pargas stads del ser dessa nyckeltal ut som följande i boksluten för åren 2019 och 2020:

Nyckeltal	2019	2020	Landet (2019)
1) Årsbidrag i % av avskrivningarna, konc	24,8 %	123,6 %	100 %
2) Inkomstskattesats	19,75 %	20,0 %	19,88 %
3) Lånestock inkl. hyresansvar €/inv, konc	4 042 €	3 882 €	8 201 €
4) Låneskötselbidrag, konc	1,26	1,84	1,4

Ur sammanställningen kan konstateras att inga av nyckeltalen för att klassas som kriskommun uppfylls i bokslutet för år 2020.

Revisionsnämnden konstaterar med tillfredsställelse att staden i budgeten för 2021 ställt konkreta mål på koncernsamfundens resultat, investeringsgrad samt soliditet och önskar att målförverkligandet av dessa följs upp och analyseras på ett ändamålsenligt sätt. De på koncernsamfundens ställda målen kunde med fördel utvecklas ytterligare för uppnåendet av bästa möjliga koncernstyrningsmekanismer.

Koncernens målförverkligande utgående ifrån bokslutsanalysen åskådliggörs på nästa sida.

Av stadsfullmäktige godkända allmänna koncernmål, analys av målförverkligande:

Av stadsfullmäktige godkända allmänna koncernmål

1. Dottersamfundens verksamhet skall stöda förverkligande av stadens strategi.

Dottersamfundens verksamhet stöder främst kommunens strategiska målsättningar inom boende: hyresbostäder, värmeförsörjning och fritidsaktiviteter i kommundelen Pargas.

2. Stadens koncerndirektiv beaktas till alla delar i dottersamfundens verksamhet och i stadens styrning av bolagen och det säkerställs att direktiven finns hos dotterbolagen och dess ledning.

Koncerndirektivet har delgetts samtliga dottersamfund och stadens representanter i bolagens beslutande organ.

3. Koncernsamfunden och samkommunerna fungerar ekonomiskt självbärande och de bör likt Pargas stad kontinuerligt effektivisera sin verksamhet.

Se tabellen över koncernsamfund i slutet av detta kapitel.

4. Pargas stad definierar kriterierna för professionalitet och branschkunnskap då man skall välja stadens representanter till dotterbolagen och representanter, som väljs, skall uppfylla dessa krav.

Under året har styrelsemedlemmar återtvalts och nya representanter har utsetts till bolagens styrelser. Man eftersträvar till att styrelserna har en balanserad könsfördelning. Det är viktigt att de som väljs har förmåga och kompetens att bedöma dottersamfundets verksamhet i förhållande till de mål och strategier som staden uppställt och godkänt. Av styrelseledamöterna i de bolag som idkar affärsverksamhet förutsätts dessutom ekonomiska insikter och branschkunnskap.

5. Dottersamfunden eftersträvar en minimal lånefinansiering och ifall operationer för extern finansiering vidtas konsulteras stadens ekonomitjänster.

Se tabellen över koncernsamfund i slutet av detta kapitel för utvecklingen av lånefinansiering och för stadens borgen för bolagens ansvarsförbindelse.

6. Kommunkoncernen har som målsättning att soliditeten är över 50 % och skuldsättningsgraden under 50 %. Stadskoncernens soliditet förbättrades och blev 47,1 (45,7 %). Även den relativa skuldsättningsgraden förbättrades och sjönk till 46,5 % (51,0 %). Stadens dotterbolag har för det mesta en soliditet som uppfyller målsättningen, men stadskoncernens soliditet påverkas negativt av de stora samkommunernas låga soliditet.

7. Koncerndirektiven uppdateras så att de tar i hänsyn förändringar i kommunallagen och behovet av att hålla dotterbolagens och stadens ekonomier genomsynligt separata trots att samarbete skall samtidigt utvecklas.

Arbetet med att utarbeta ett nytt koncerndirektiv för Pargas stad har under hösten 2020 inletts i samarbete med stadens dottersamfund och stadens koncernledning. Målet är att det nya koncerndirektivet kan godkännas av stadsfullmäktige under våren 2021.

Dotterbolagens och intressebolagens ekonomiska utveckling och finansiella status 31.12. (1 000 €)

Dotterbolag	Ägarandel		Resultat		Länestock		Soliditet 2020	Investeringar 2020	Stadens borgen 2020
	Direkt %	Koncern %	2020	2019	2020	2019			
Pargas Fjärrvärme Ab	100,0	100,0	358,9	318,8	281,5	656,9	86,2 %	119,2	281,5
Pargas idrotts och Ungdomsgård Ab	84,7	84,7	-27,8	-28,0	50,0	50,0	95,9 %	51,5	0,0
Västabilands hyreshus Ab	100,0	100,0	17,2	-29,4	977,9	1 026,8	77,4 %	163,0	782,3
FAb Brinkhaga	0,0	91,7	0,0	0,0	765,9	807,0	47,5 %	108,5	194,5
BAb Nagu Millennium	0,0	66,6	-7,6	-2,5	38,4	63,0	94,2 %	0,0	38,4
BAb Korpo Verknäs	0,0	100,0	0,0	0,0	22,2	45,3	72,6 %	0,0	13,3
BAb Houtskärs Strandbrink	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	99,7 %	0,0	0,0
Pargas Vatten Ab*	0,0	0,0	0,0	-57,7	0,0	0,0	0,0 %	0,0	0,0
Intressebolag och -samfund (bestämmanderätt 20-50%)									
Ab Paris Oy	35,1	35,1	-15,7	-17,4	162,1	186,5	51,4 %	1,6	150,5

*Pargas Vatten Ab har avvecklats under år 2020.

Koncernsamfundens särskilda målsättningar, analys av målförverkligande:

- Väståbolands Hyreshus Ab:s förvaltade lägenheter har en beläggningsgrad på minst 90 %.

Utfall: Beläggningsgraden av lägenheterna var 93,98 % vilket är lite bättre än beläggningsgraden året innan på 93,3 %.

- Koncernen har som mål att säkra ett tillräckligt hyresbostadsutbud i alla stadsdelar.

Utfall: På det stora hela har utbudet varit tillräckligt.

- Alla dotterbolags löpande ekonomi är hållbar

Utfall: Fastighets Ab Brinkhaga har under året erhållit en aktiekapitalsförhöjning om 120 000€ för att möjliggöra en grundrenovering av bolagets bostadshus.

Bostads Ab Verknäs ligger i ett militärområde där hyresavtalet med försvarsmakten upphörde 2018. Bolaget har sedan sommaren 2019 hyrt ut bolagets lägenheter direkt till på militärområdet verksamma personer. Framtiden för bolagets byggnad är oklar.

Bostads Ab Nagu Millennium och Bostads Ab Houtskärs Strandbrink har en stabil ekonomi.

- Moderbolaget agerar som internt stöd ifall dotterbolagen har kortvariga finansieringsproblem

Utfall: Bolagets dotterbolag har inte haft kortvariga finansieringsproblem. Vid behov gör moderbolaget långsiktiga investeringar i dotterbolagen.

- Koncernstrukturen förenklas i mån av möjlighet (fusion)

Utfall: Man har försökt förhandla med Rapala Oyj om köpet av Fastighets Ab Brinkhagas aktier för att nå 100 % ägo andel i bolaget, detta skulle möjliggöra en fusion. Rapala Oyj äger för tillfälle 6,9% av Brinkhagas aktier, men de är inte intresserade av försäljningen.

- Pargas Vatten Ab

⇒ Bolaget skall avvecklas

Utfall: Bolagets har avvecklats under året.

⇒ Styrningen av bassängens vattennivå skall förenklas och göras kostnadseffektiv

Utfall: Icke relevant i och med att bolaget avvecklats.

- Pargas Fjärrvärme Ab

- ⇒ Dividend utdelas i mån av möjlighet – med hänsyn till kommunens investering i bolaget, bolagets investeringsplaner och aktiebolagslagens bestämmelser

Utfall: Bolaget har beslutat om en dividendutdelning på 50 000 € för verksamhetsåret 2020.

- ⇒ Bolagets roll i energiförsörjning med hjälp av solpaneler skall utvecklas

Utfall: Bolaget har beslutat att inte investera i solkraftverk på grund av dess dåliga lönsamhet. Bolaget söker andra lösningar för att säkra den framtida energiförsörjningen.

- ⇒ Fjärrvärmebolagets flisförsörjningssäkerhet förbättras

Utfall: Fjärrvärmebolagets flisleverantör Metsä & Energia Hemmilä Group har grundat en flisterminal på Lövnäs industriområde. Anläggningen ligger intill Pargas Fjärrvärmes biovärmecentral. Detta har bidragit till en betydande förbättring av bolagets flisförsörjningssäkerhet.

- Pargas Idrotts- och Ungdomsgård Ab

- ⇒ Bolaget eftersträvar en mångsidig användning av fastigheten, en hög användningsgrad och verkkningsfullt underhåll.

Utfall: Användningsgraden av idrottshallen, kultursalen, ungdomsgården och konditionssalen har varit fortsättningsvis hög. Verksamheten har ändå påverkats av restriktioner orsakade av coronapandemin.

Samkommunernas och övriga samfundens inverkan i Pargas stads koncernbokslut 2020 (1 000 €)

Samkommuner	Andel %	Verksamhetsbidrag	Periodens resultat	Lånestock	Soliditet
Egentliga Finlands Sjukvårdsdistrikt	3,61	1 546,5	50,6	5 299,9	35,4 %
Kårkulla samkommun	4,15	-33,5	-100,0	1 252,2	17,0 %
V-S Erityishuoltoapiiri	0,91	9,1	-1,8	161,6	21,3 %
E-F Förbund	3,47	21,3	21,0	0,0	17,1 %
Peimarin koulutuskuntayhtymä	4,89	51,8	18,8	0,0	91,0 %

3.2. Budgetens förverkligande

Revisionsnämnden konstaterar att budgetförverkligandet som helhet följer den av fullmäktige fastslagna budgeten och att budgetdisciplinen allmänt taget varit tillfredsställande. Budgetförverkligandet analyseras noggrannare nedan.

Resultaträkningens förverkligande

extern/intern	Budget 2020	Ändrad budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse 2020
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	8 148 583	7 907 005	8 253 096	346 091
Avgiftsintäkter	6 840 508	6 864 883	6 540 333	-324 550
Understöd och bidrag	1 227 979	1 227 979	1 780 829	552 850
Övriga verksamhetsintäkter	14 881 245	14 927 809	15 091 274	163 465
	31 098 315	30 927 676	31 665 532	737 856
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-40 180 019	-40 311 973	-40 917 359	-605 386
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-8 495 297	-8 518 055	-8 820 349	-302 294
Övriga lönebikostnader	-1 640 828	-1 645 148	-1 273 696	371 452
Köp av tjänster	-53 374 391	-54 940 285	-54 274 214	666 070
Material, förnödenheter och varor	-5 785 743	-6 082 008	-5 944 329	137 679
Bidrag	-2 982 575	-3 026 575	-3 057 554	-30 979
Övriga verksamhetskostnader	-13 642 417	-14 261 833	-14 410 869	-149 036
	-126 101 270	-128 785 877	-128 698 371	87 505
Verksamhetsbidrag	-95 002 955	-97 858 201	-97 032 839	825 362
Skatteinkomster	70 796 805	68 210 513	68 709 621	499 108
Statsandelar	30 664 013	34 341 233	35 202 083	860 850
Finansiella intäkter och -utgifter				
Ränteintäkter	0	0	706	706
Övriga finansiella intäkter	100 000	100 000	137 912	37 912
Räntekostnader	-1 010 000	-1 010 000	-820 412	189 588
Övriga finansiella utgifter	-10 000	-10 000	-15 303	-5 303
	-920 000	-920 000	-697 097	222 903
Årsbidrag	5 537 863	3 773 545	6 181 768	2 408 222
Avskrivningar och nedskrivningar	-4 900 000	-4 900 000	-4 880 952	19 048
Extraordinära poster	0	0	-200 000	-200 000
Räkenskapsperiodens resultat	637 863	-1 126 455	1 100 816	2 227 270
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens	41 680	41 680	41 680	0
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	679 543	-1 084 775	1 142 495	2 227 270

Driftens förverkligande

Driften förverkligades i linje med den ändrade budgeten, men inte i enlighet med den ursprungliga budgeten. Nettokostnaderna var ursprungligen budgeterade till 95,0 milj. € och 97,9 milj. € i den ändrade budgeten. Förra året utföll nettokostnaderna till 95,4 milj. €.

Enligt revisionsnämndens mening kan driftens avvikelse till den ursprungliga budgeten i huvudsak förklaras av social och hälsovårdens budgetutfall. Det utföll ca 2,2 milj. sämre än ursprungligen budgeterat.

extern/interna	Ursprunglig budget	Förändringar i budgeten	Budget efter förändringar	Utfall	Avvikelse %
Social- och hälsovård	-57 590 230	-1 875 000	-59 465 230	-59 777 229	100,5 %

Investeringsdelens förverkligande

Investeringarnas budgeterade nettokostnad var 4,5 milj. € i den ursprungliga respektive 4,3 milj. € i den ändrade budgeten. Utfallet blev 4,1 milj. € och därmed något under budget. Utfallet sammanfattat som följer:

HELA STADEN TOTALT	Kostnadsberäkning totalt	Varav använt 31.12.2020 %	Användning under tidigare år	Budget 2020	Förändring i budgeten	Budget efter förändringar	Utfall 31.12.2020	Avvikelse
Utgifter	-26 312 044	29 %	-2 181 931	-5 809 700	-560 869	-6 370 569	-5 422 823	-947 746
Inkomster	2 451 518	68 %	366 720	1 359 000	721 518	2 080 518	1 290 947	789 571
Netto	-23 860 526	25 %	-1 815 211	-4 450 700	160 649	-4 290 051	-4 131 876	-158 175

Överlag framför revisionsnämnden att budgetens investeringsdel har fungerat som ett styrinstrument för investeringarnas förverkligande på avsett vis.

För investeringarnas budgetutfall har i detalj och på ett, enligt revisionsnämndens mening, sakligt sätt redogjorts för i bokslutet.

Avvikelsen mot budgeten förklaras främst av att projektet Pargas skolcenter, budgetanslag 500 000 € år 2020, skjutits fram.

Upplåningens förverkligande

Upplåningen var i den ursprungliga och den ändrade budgeten budgeterad att minska med 1,1 milj. €. Utfallet var en minskning om 2,15 milj. € och därmed en större minskning än budgeterat.

Stadens skuldbörda i slutet av 2020 var 42,8 milj. € jämfört med 45,0 milj. € föregående år. Detta motsvarar en skuldbörda om 2 839 € per capita. Landets medeltal år 2019 uppgick till 3 342 € per capita.

3.3. De övergripande verksamhetsmässiga målsättningarna

Revisionsnämnden bedömer att majoriteten av de verksamhetsmässiga målsättningarna uppnåddes trots restriktioner kopplade till corona-pandemin. Revisionsnämnden konstaterar vidare att de ekonomiska målsättningarna som helhet uppnåddes.

4. FÖRVERKLIGANDET AV MÅLSÄTTNINGARNA FÖRVALTNINGSVIS

4.1. Koncerttjänster (förvaltningssektorn)

Det flesta av sektorns verksamhetsmässiga målsättningar uppfylldes eller är under arbete. En del mål har inte varit möjliga att förverkliga på grund av corona-pandemin.

Koncerttjänster hölls inom de av fullmäktige givna budgetramarna. Nettokostnaderna var ca -2,1 miljoner € eller 300 000 € bättre än den ändrade budgeten. Ursprungligen var nettokostnaderna budgeterade till ca -1,7 miljoner €.

Högsta förvaltningsdomstolen beslöt 17.12.2020 att ålägga Pargas stad en påföljdsavgift om 200 000 € för avtalet, gällande stadens kosthållsfunktioner, med Arkea Oy som ingicks utan att konkurrensutsättas.

Fullmäktigemotioner behandlas inte i enlighet med Förvaltningsstadga § 30 som stipulerar att motioner bör beredas inom 6 månader.

4.2. Bildningsavdelning

Bildningsavdelningen verksamhetsmässiga målsättningar har i huvudsak kunnat förverkligas trots restriktioner relaterade till corona-pandemin.

Sektorns ekonomiska utfall hölls inom budgetramarna och var -35,0 milj. € netto.

4.3. Social- och hälsovårdsavdelning

Enligt revisionsnämndens mening har de verksamhetsmässiga målen i stort kunnat uppnås under året. De flesta av de målsättningar som inte förverkligades hänger på ett eller annat sätt ihop med corona-pandemin.

Som målsättningar som helt eller delvis inte kunnat uppnås kan nämnas bland annat:

- Ordnandet av grupptransporter
- Nyanställningar inom mental- och missbrukarvården
- Arbetet med preventiv tandvård blivit lidande p.g.a. restriktioner

Det ekonomiska utfallet avvek i väsentligt från den ursprungliga budgeten och utföll ca 2,2 miljoner € sämre. Även den ändrade budgetens anslag överskreds, emellertid inte lika mycket. Nettokostnaderna blev ca 300 000 € högre än i den ändrade budgeten.

Hälsovårdens anslag överskreds på grund av att inkomsterna blev klart lägre än budgeterat som en följd av att all icke-brådskande verksamhet låg nere under våren. Enhetens kostnader hölls inom de ändrade budgetramarna.

Specialsjukvårdens personalkostnader hölls inom budget. De köpta tjänsterna överskred de beviljade anslagen med ca 365 000 €, vilket också syns i enhetens nettokostnader.

Social och hälsovårdens budgetutfall som följer:

Social- och hälsovårdsnämnden					
6000 Social och hälsovårdsförvaltning	-281 501	0	-281 501	-286 696	101,8 %
6100 Socialservice	-8 627 611	50 000	-8 577 611	-8 433 212	98,3 %
6200 Familjetjänster	-2 883 667	-905 000	-3 788 667	-3 760 310	99,3 %
6300 Äldreomsorg	-12 979 605	-180 000	-13 159 605	-13 100 190	99,5 %
6500 Hälsovård	-12 502 590	-840 000	-13 342 590	-13 549 798	101,6 %
6540 Specialsjukvård	-20 315 256	0	-20 315 256	-20 647 023	101,6 %
Social- och hälsovård	-57 590 230	-1 875 000	-59 465 230	-59 777 229	100,5 %

4.4. Miljöavdelning

Som helhet har miljöavdelningen uppnått såväl de ekonomiska som verksamhetsmässiga målsättningarna. Nettokostnaderna utföll -1,65 milj. € mot budgeterade -1,78 milj. €.

4.5. Vattentjänstverket

Vattentjänstverket ett överskott om 476 000 €, vilket är bättre än budgeterat. Omsättningen var något större än budgeterat medan kostnaderna var underskred budgeten.

De verksamhetsmässiga målsättningarna förverkligades delvis. Målsättningarna kopplade till läckahanteringen utföll som regel sämre än planerat.

5. ÖVRIGT

5.1. Åtgärdande av föregående års påpekanden

Revisionsnämnden bedömer att föregående års påpekanden i stort sett åtgärdats. Sakenliga genmälen med anledning av utvärderingsberättelsen har enligt revisionsnämndens mening tillställts fullmäktige.

5.2. Intern kontroll, riskhantering och koncernstyrning

Enligt revisionsnämnden har det i verksamhetsberättelsen på ett sakligt sätt redogjorts för riskhanteringen, den interna kontrollen samt koncernstyrningen.

Stadsfullmäktige fattade beslut om grunderna för den interna kontrollen i staden och stads-koncernen 14.3.2017. RISKHANTERING

Revisionsnämnden konstaterar att staden påbörjat processen med att uppdatera koncerndirektivet och att av stadsstyrelsen 29.3.2021 skickat direktiven till fullmäktige för godkännande.

5.3. Personalen

Revisionsnämnden konstaterar att sjukfrånvaron minskat jämfört med 2019, trots corona-epidemin. Det är ändå skäl att notera att en utebliven säsongsinfluensa hösten 2020 troligen syns i sjukfrånvarostatistiken.

Personalkostnaderna utföll 0,6 milj. € högre än den ändrade och 0,7 milj. € högre än den ursprungliga budgeten. Jämfört med 2019 har personalkostnaderna ökat med ca 0,8 milj. €.

6. SAMMANFATTNING

Som sammanfattning av utvärderingen för år 2020 framför revisionsnämnden följande:

Det totalekonomiska utfallet år 2020 var bättre än både den ursprungliga och ändrade budgeten.

Resultaträkningen uppvisar ett överskott om 1,1 milj. € mot ett ursprungligt budgeterat överskott om 680 000 € och ett underskott om 1,1 milj. € i den ändrade budgeten.

Koncernens överskott uppgick till 1,4 milj. €. År 2019 uppvisade koncernen ett underskott på 5,5 milj. €.

Stadens ackumulerade överskott vid bokslutstidpunkten var ca 6,8 milj. € (ökade med ca 1,1 milj. € 2020). På koncernnivå uppvisar balansen 2020 ett ackumulerat överskott om 10,54 milj. €.

Koncernens låneupptagning uppgår till 51,2 milj. € mot 54,7 milj. € föregående år. Per capita är koncernens upplåning i bokslutet 2020 3 397 €.

Driften förverkligades i linje med den ändrade budgeten, men inte i enlighet med den ursprungliga budgeten. Nettokostnaderna var ursprungligen budgeterade till 95,0 milj. € och 97,9 milj. € i den ändrade budgeten. Förra året utföll nettokostnaderna till 95,4 milj. €.

Enligt revisionsnämndens mening kan driftens avvikelse till den ursprungliga budgeten i huvudsak förklaras av social och hälsovårdens budgetutfall som utföll ca 2,2 milj. € sämre än ursprungligen budgeterat.

Budgeten har enligt revisionsnämndens bedömning på det hela taget fungerat rätt väl som styrinstrument under året. För budgetavvikelser har det enligt revisionsnämndens mening redogjorts i bokslutet på ett sakligt sätt. Revisionsnämnden konstaterar att negativa budgetavvikelser, precis som år 2019, förekommer inom Social- och hälsovårdsavdelningen och att åtgärder bör vidtas för att förbättra budgetföljsamheten.

Investeringarnas budgeterade nettokostnad var 4,5 milj. € i den ursprungliga respektive 4,3 milj. € i den ändrade budgeten. Utfallet blev 4,1 milj. € och därmed något under budget.

Upplåningen var i den ursprungliga och den ändrade budgeten budgeterad att minska med 1,1 milj. €. Utfallet var en minskning om 2,15 milj. € och därmed i en större minskning än budgeterat.

Stadens skuldbörda i slutet av 2020 var 42,8 milj. € mot 45,0 milj. € föregående år. Detta motsvarar en skuldbörda om 2 839 € per capita. Landets medeltal år 2019 uppgick till 3 342 € per capita.

Enligt den gällande budgeten och ekonomiplan kommer stadens resultat samt skuldbörda utvecklas enligt följande:

År	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Lånebörda €	48 400 000	55 475 000	57 468 000
Lån per inv. €	3 235	3 729	3 883
Över-/underskott (€)	-857 000	337 000	574 000

Det kan konstateras att stadens och koncernens bokslutsutfall 2020 fyller de i kommunallagen uppställda kriterierna för en ekonomi i balans. Det bör ändå påpekas att man inom koncernen fortsättningsvis bör jobba målmedvetet med att balansera ekonomin och anpassa verksamheten i enlighet med rådande förutsättningar.

Revisionsnämnden poängterar att stadens överskott i bokslutet för år 2020 till stor del finansierats av stadens corona-stöd i form av ökade statsandelar. Att så är fallet syns över hela kommunfältet och många kommuner uppvisar rekordstora överskott i år. Årets överskott bör med andra ord inte ge en känsla av falsk säkerhet utan det är viktigt att minnas att staden fortfarande tampas med ekonomiska och strukturella problem och osäkerheter. Relaterat till det kan det noteras att staden under året inlett ett balanseringsprogram med målet att få ekonomin i balans. Revisionsnämnden ser fram emot vilka effekter programmet kommer att ha på stadens ekonomi.

Revisionsnämnden konstaterar att sjukfrånvaron, trots corona-epidemin, minskat jämfört med 2019.

Det kan nämnas att Högsta förvaltningsdomstolen 17.12.2020 beslöt att ålägga Pargas stad en påföljdsavgift om 200 000 € för avtalet, gällande stadens kosthållsfunktioner, med Arkea Oy som ingicks utan att konkurrensutsättas.

Revisionsnämnden bedömer att föregående års påpekanden i stort sett åtgärdats. Sakenliga genmälen med anledning av utvärderingsberättelsen har enligt revisionsnämndens mening tillställts fullmäktige.

Pargas 4.5.2021

Carita Henriksson
ordförande

Laura Wickström
viceordförande

Sami Suojanen
medlem

Anne Eriksson
medlem

Risto Nurmela
medlem

Janne Ahonen
medlem

Johan Kortteinen
medlem

Taina Nyström
medlem

Kim Lindstedt
medlem

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020
Paraisten kaupunginvaltuustolle**1. TARKASTUSLAUTAKUNTA 2017–2021**

Kaupunginvaltuuston toimikaudelle 2017–2021 valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet
Carita Henriksson	puheenjohtaja	Birger Ehrnström
Laura Wickström	varapuheenjohtaja	Gunilla Granberg
Anne Eriksson	jäsen	Sanna Nymalm
Johan Kortteinen	jäsen	Tom Koppe
Taina Nyström	jäsen	Pirjo Wibom
Risto Nurmela	jäsen	Kalle Alho
Sami Suojanen	jäsen	Rolf Möller
Kim Lindstedt	jäsen	Markku Järvinen
Janne Ahonen	jäsen	Liisa Gunnelius

Kuntalain 121 §:ssä tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään seuraavaa:

”Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.”

Tehtävän suorittamiseksi tarkastuslautakunta on tutustunut muun muassa seuraaviin asiakirjoihin:

- hallintoelinten pöytäkirjat
- talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2022
- talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2021–2023
- kaupunginhallituksen allekirjoittama vuoden 2020 tilinpäätös sekä
- tilintarkastuksen raportit.

Tarkastuslautakunta on pitänyt neljä kokousta koskien toimintavuoden 2020 arviointia, kuullut vastuullisia viranhaltijoita ja tutustunut eri vastuualueisiin erikseen vahvistetun työohjelman mukaisesti. Lakisääteisen tilintarkastuksen on hoitanut BDO Audiator Oy JHTT, KHT Andreas Holmgårdin toimiessa vastuunalaisena tilintarkastajana ja Anton Axbergin ja Oscar Asplundin avustavina tilintarkastajina. Ammattitilintarkastajat ovat toimineet myös tarkastuslautakunnan sihteereinä.

2. YLEISTÄ TAVOITTEISTA JA NIIDEN TOTEUTUMISESTA

2.1. Tavoitteet

Kaupunginvaltuusto on vuoden 2020 talousarviossa vahvistanut kaupungin toimielinten sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumisesta on tehty selkoa vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunnan analyysi tavoitteiden toteutumisesta käy ilmi tästä arviointikertomuksesta.

2.2. Kaupungin talousarvion sitovuustaso, strategiset tavoitteet sekä tavoitteiden asettaminen ja seuranta

Talousarvion sitovuustaso on kauttaaltaan määritelty nettotasoksi. Talousarviokuri ja talousohjaus ovat tarkastuslautakunnan havaintojen perusteella toimineet vuoden aikana tyydyttävästi. Tämä näkyy myös kaupungin vuoden 2020 talouden toteumassa, joka osoittaa vajaan 500 000 euroa alkuperäistä talousarviota parempaa tulosta.

Valtuuston alun perin hyväksymä talousarvio osoitti noin 680 000 euron ylijäämää ja tarkistettu talousarvio 1,08 miljoonan euron alijäämää. Toteumaksi muodostui 1,1 miljoonan euron ylijäämä eli toteuma oli noin 2,2 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa.

Muilta osin painotetaan sen merkitystä, että kaupungin strategiassa esitettyjen yleisten tavoitteiden ja talousarvioon sisältyvien kaupungin toiminnan ja talouden hoitoa koskevien sitovien tavoitteiden välillä on selkeä kytkös.

Tarkastuslautakunta korostaa, että yksittäisten konserniyhteisöjen tavoitteiden ja konsernin tunnuslukuja koskevien tavoitteiden asettamista tulee priorisoida kaupungin talousarviossa, jotta konsernin tunnuslukujen kehitystä voidaan ohjata niin, että kuntalain säännösten mukainen tasapainoinen talous voidaan turvata. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kunnan talouden tasapaino mitataan pääasiassa konsernin tunnuslukujen perusteella. Niitä koskevien tavoitteiden asettaminen ja seuranta on siten keskeistä tasapainoisen talouden saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi.

3. YLEISTEN TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

3.1. Yleistä

Strategiset tavoitteet

Tarkastuslautakunta ilmaisee edellisvuosien tapaan tyytyväisyytensä siitä, että tilinpäätökseen sisältyy kattava analyysi kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Haasteiden arvioidaan olevan pitkälti samoja kuin aikaisemmin eli talouden kehitys, edelleen jatkuva negatiivinen väestönkehitys sekä kaupungin kiinteistökantaan liittyvät haasteet.

Kaupungin asukasluku oli vuoden 2020 lopussa 15 077 (vuonna 2019: 15 151). Tarkastuslautakunta toteaa, että väestö on vähentynyt edellisvuotta vähemmän. Tällä hetkellä on kuitenkin vaikea ennustaa, onko kaupunki onnistunut hidastamaan väestön vähenemistä vai onko kyseessä vain lyhytaikainen ilmiö. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että on edelleen tärkeää, että kaupunki arvioi ja kehittää toimia väestön vähenemistrendin jarruttamiseksi ja kääntämiseksi.

Erityisesti vuotta 2020 koskevien tavoitteiden toteutuminen

Paraisten kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös osoittaa ylijäämää.

Tuloslaskelma osoittaa 1,1 miljoonan euron ylijäämää, kun alun perin ylijäämäksi oli budjetoitu 680 000 euroa ja muutettu talousarvio osoitti 1,1 miljoonan euron alijäämää. Toteuma oli siten sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempi. Vuosikate oli noin 2,4 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa.

Kaupungin ylijäämä vuonna 2020 oli noin 1,1 miljoonaa euroa. Ylijäämään vaikuttavat ylimääräiset valtionosuudet 4,6 miljoonaa euroa, jotka kaupunki sai vuonna 2020. Koronaan liittyviä kustannuksia on ollut 1,2 miljoonaa euroa ja koronasta johtuvia tulonmenetyksiä toimintojen sulkemisen takia olivat n. 1 miljoonaa euroa.

Staden gör ett överskott på ca 1,1 miljoner € år 2020. En faktor som bidrar till överskottet är 4,6 miljoner € extra statsandelar som staden fått år 2020. Coronarelaterade kostnader har staden haft 1,2 miljoner € samt inkomstbortfall pga. nedstängning av verksamhet på ca 1 miljon €.

Tulosta selittävinä tekijöinä voidaan mainita lähinnä valtionosuudet, jotka "koronatukien" ansiosta olivat noin 4,6 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa ja vastaavasti 860 000 euroa suuremmat kuin muutetussa talousarviossa.

Toimintaa on kokonaisuutena hoidettu talousarvion puitteissa ja talousarviokuri on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan pääpiirteittäin ollut hyvä.

Kaupungin kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöshetkellä noin 6,8 miljoonaa euroa (kasvoi vuonna 2020 noin 1,1 miljoonalla eurolla).

Nykyisen talousarvion ja -suunnitelman mukaan kaupungin tulos ja velkataakka tulevat kehittymään seuraavasti:

Vuosi	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Lainataakka, €	48 400 000	55 475 000	57 468 000
Lainaa asukasta kohden, €	3 235	3 729	3 883
Yli-/alijäämä, €	-857 000	337 000	574 000

Lainanoton oli alkuperäisessä ja muutetussa talousarviossa budjetoitu vähentyvän 1,1 miljoonalla eurolla. Toteumaksi muodostui 2,15 miljoonan euron vähennys eli lainanotto väheni budjetoitua enemmän.

Kaupungin velkataakka vuoden 2020 lopussa oli 42,8 miljoonaa euroa, kun se edeltävänä vuonna oli 45,0 miljoonaa euroa. Tämä vastaa 2 839 euron velkataakkaa asukasta kohden. Vuonna 2019 maan keskiarvo oli 3 342 euroa asukasta kohden.

Kokonaistalouden toteuma oli budjetoitua parempi. Taloudellisia haasteita on kuitenkin edessä. Edelleen jatkuva, toimiva toiminnan ja talouden tavoiteohjaus ja hyvä talousarviokuri ovat tärkeitä peruselementtejä nykyisten ja tulevien haasteiden hallinnassa ja kaupungin talouden tasapainon ylläpitämisessä. Kaupungin haasteet ovat kuitenkin sitä mittaluokkaa, että rakenteelliset muutokset tulevat jatkossa todennäköisesti olemaan välttämättömiä.

Kaupungin vuoden 2020 tilinpäätöksen ylijäämä oli luonnollisesti tervetullut, mutta on syytä painottaa, että ylijäämä on suurelta osin rahoitettu kaupungin valtionosuuksien lisäyksen muodossa saamalla koronatuilla. Sama näkyy koko kuntakentällä ja monet kunnat osoittavat vuonna 2020 ennätysellisiä ylijäämiä. Vuoden 2020 ylijäämä johtuu yksittäisistä tekijöistä, joten on tärkeää muistaa, että kaupungilla on edelleen vastassaan taloudellisia ja rakenteellisia ongelmia ja epävarmuustekijöitä, jotka on ratkaistava.

Todettakoon, että kaupunki on vuoden 2020 aikana käynnistänyt talouden tasapainottamisohjelman talouden saamiseksi tasapainoon. Tarkastuslautakunta odottaa näkevänsä ohjelman vaikutukset kaupungin talouteen.

Talouden tasapainokriteerit

Nykyisessä kuntalaissa on vahvistettu seuraavat kriteerit kunnan talouden tasapainottamiselle:

- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110 §). Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää lakisääteisessä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot (118 §):

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun

lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;

- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Tunnusluku	Koko maa 2019	Parainen 2020	Parainen 2019
Vuosikate poistoista, %	76	126,7	-8,4
Vuosikate asukasta kohden, €	316	410	-28
Lainakanta (milj. €)		42,8	45,0
Lainaa asukasta kohden, €	3 342	2 839	2 967
Omavaraisuusaste, %	57,9	51,8	50,8
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	62,0	47,8	52,5

Yleistä konsernin talouden toteumasta ja tavoitteiden toteutumisesta

Paraisten kaupungin konsernin tulostoteuma vuonna 2020 oli 1,4 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2019 oli -5,5 miljoonaa euroa. Toimintakate oli -94,2 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2019 oli -93,0 miljoonaa euroa.

Konsernitasolla vuoden 2020 taseessa on kertynyttä ylijäämää 10,54 miljoonaa euroa. Ylijäämä lisääntyi siis vuoden 2020 tuloksen eli 1,4 miljoonan euron verran.

Konsernin lainanotto oli 51,2 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 54,7 miljoonaa euroa. Asukasta kohden konsernin lainanotto vuoden 2020 tilinpäätöksessä on 3 397 euroa.

Kaupungin ja konsernin vuoden 2020 tilinpäätöstoteuman voidaan todeta täyttävän kuntalaissa asetetut talouden tasapainokriteerit. On kuitenkin huomautettava, että konsernissa on edelleen pyrittävä määrätietoisesti tasapainottamaan taloutta ja sopeuttamaan toimintaa vallitsevien olosuhteiden mukaisesti.

Kuntalain mukainen talouden tasapainottaminen jatkossa

Talouden tasapainottamisen osalta tarkastuslautakunta korostaa, että jatkossa arviointimenettelyyn tullaan soveltamaan osin uusia kriteerejä. Uudet kriteerit otetaan käyttöön vuonna 2022, jolloin ne lasketaan vuoden 2020 tilinpäätöstiedoista. Uudet kriteerit korvaavat edellä olevassa luvussa mainitut neljä kohtaa.

Kuntalain 118 §:n uudet kriteerit ovat:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitalinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitalinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitalinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Vuosien 2019 ja 2020 tilinpäätöksissä kyseiset tunnusluvut näyttävät Paraisten kaupungin osalta seuraavilta:

Tunnusluku	2019	2020	Koko maa (2019)
1) Vuosikate poistoista, %, konserni	24,8 %	123,6 %	100 %
2) Tuloveroprosentti	19,75 %	20,0 %	19,88 %
3) Lainakanta ml. vuokravastuut, €/asukas, konserni	4 042 €	3 882 €	8 201 €
4) Lainanhoitokate, konserni	1,26	1,84	1,4

Koosteen perusteella voidaan todeta, että mikään kriisikunnaksi luokittelun tunnusluvuista ei täyty vuoden 2020 tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisenä, että kaupunki on vuoden 2021 talousarviossa asettanut konkreettiset tavoitteet konserniyhteisöjen tulokselle, investointiasteelle ja omavaraisuusasteelle, ja toivoo, että niiden toteutumista seurataan ja analysoidaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Konserniyhteisöille asetettavia tavoitteita voitaisiin mielellään kehittää edelleen parhaiden mahdollisten konserniohjausmekanismien saavuttamiseksi.

Konsernin tavoitteiden toteutumista tilinpäätösanalyysin perusteella on havainnollistettu seuraavalla sivulla.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät yleiset konsernitavoitteet, tavoitteiden toteutumisen analysointi:

Kaupunginvaltuuston hyväksymät yleiset konsernitavoitteet

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.

Tytäryhteisöjen toiminta tukee lähinnä asumiseen liittyviä kunnan strategisia tavoitteita: vuokra-asunnot, lämmöntuotanto ja vapaa-ajantoiminta Paraisten kunnanosassa.

2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.

Konserniohje on annettu tiedoksi kaikille tytäryhteisöille ja yhtiöiden päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille.

3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.

Ks. tämän luvun lopussa oleva konserniyhteisötaulukko.

4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.

Vuoden aikana yhtiöiden hallituksiin on valittu uudelleen vanhoja jäseniä ja myös uusia edustajia. Pyrkimyksenä on, että hallituksissa on tasapainoinen sukupuolijakauma. On tärkeää, että valittavilla on tarvittavat taidot ja osaaminen tytäryhteisön toiminnan arvioimiseksi suhteessa kaupungin asettamiin ja hyväksymiin tavoitteisiin ja strategioihin. Liiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden hallitusten jäseniltä edellytetään lisäksi talouden ja toimialan tuntemusta.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operaatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.

Ks. lainarahoituksen kehitys ja kaupungin takaukset yhtiöiden vastuusitoumuksiin tämän luvun lopussa olevasta konserniyhteisötaulukosta.

6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 % ja velkaantuneisuusaste alle 50 %.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste parani ja oli 47,1 % (45,7 %). Myös suhteellinen velkaantuneisuusaste parani ja laski 46,5 %:iin (51,0 %). Useimpien kaupungin tytäryhtiöiden omavaraisuusaste täyttää tavoitteen, mutta suurten kuntayhtymien alhainen omavaraisuusaste vaikuttaa negatiivisesti koko kaupunkikonsernin omavaraisuusasteeseen.

7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.

Uuden konserniohjeen laatiminen Paraisten kaupungille on aloitettu syksyllä 2020 yhteistyössä kaupungin tytäryhteisöjen ja kaupungin konsernijohdon kanssa. Tavoitteena on, että kaupunginvaltuusto voi hyväksyä konserniohjeen keväällä 2021.

Tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden kehitys ja taloudellinen asema 31.12.
(1 000 €)

Tytäryhtiö	Omistusosuus		Tulos		Lainakanta		Yhtiön oma-varaisuus 2019	Investoinnit 2019	Kaupungin takaukset 2019
	Suora %	Konserni %	2019	2018	2019	2018			
Paraisten Kaukolämpö Oy	100,0	100,0	358,9	318,8	281,5	656,9	86,2 %	119,2	281,5
Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy	84,7	84,7	-27,8	-28,0	50,0	50,0	95,9 %	51,5	0,0
Länsi-Turunmaan Vuokralatot Oy	100,0	100,0	17,2	-29,4	977,9	1 026,8	77,4 %	163,0	782,3
FAb Brinkhaga	0,0	91,7	0,0	0,0	765,9	807,0	47,5 %	108,5	194,5
BAb Nagu Millennium	0,0	66,6	-7,6	-2,5	38,4	63,0	94,2 %	0,0	38,4
BAb Korpo Verknäs	0,0	100,0	0,0	0,0	22,2	45,3	72,6 %	0,0	13,3
BAb Houtskärs Strandbrink	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	99,7 %	0,0	0,0
Paraisten Vesi Oy	0,0	0,0	0,0	-57,7	0,0	0,0	0,0 %	0,0	0,0
Osakkuusyhtiöt ja -yhtymät (päättävältä 20-50%)									
Ab Paris Oy	35,1	35,1	-15,7	-17,4	162,1	186,5	51,4 %	1,6	150,5

* Paraisten Vesi Oy on lakkautettu vuonna 2020.

Konserniyhteisöiden erityiset tavoitteet, tavoitteiden toteutumisen analysointi:

- Länsi-Turunmaan Vuokralatot Oy:n hallinnoimien huoneistojen käyttöaste on vähintään 90 %.

Toteuma: Huoneistojen käyttöaste oli 93,98 % eli hieman parempi kuin edeltävänä vuonna, jolloin käyttöaste oli 93,3 %.

- Konsernin tavoitteena on turvata riittävä vuokra-asuntotarjonta kaikissa kunnanosissa.

Toteuma: Tarjonta on yleisesti ottaen ollut riittävä.

- Kaikkien tytäryhtiöiden juokseva taloudenpito on kestävä.

Toteuma: Fastighets Ab Brinkhaga on vuoden aikana saanut 120 000 euron suuruisen osakepääoman korotuksen yhtiön asuinrakennusten peruskorjauksen mahdollistamiseksi. Bostads Ab Verknäs sijaitsee sotilasalueella ja vuokrasopimus Puolustusvoimien kanssa päättyi vuonna 2018. Yhtiö on kesästä 2019 lähtien vuokrannut huoneistojaan suoraan sotilasalueella toimiville henkilöille. Yhtiön rakennuksen tulevaisuus on epävarma. Bostads Ab Nagu Millenniumin ja Bostads Ab Houtskärs Strandbrinkin talous on vakaa.

- Emoyhtiö toimii sisäisenä tukijana, mikäli tytäryhtiöillä on lyhytaikaisia rahoitusongelmia.

Toteuma: Yhtiön tytäryhtiöillä ei ole ollut lyhytaikaisia rahoitusongelmia. Tarvittaessa emoyhtiö tekee pitkäaikaisia investointeja tytäryhtiöihin.

- Konsernirakennetta yksinkertaistetaan mahdollisuuksien mukaan (fuusio).

Toteuma: Rapala Oyj:n kanssa on yritetty neuvotella Fastighets Ab Brinkhagan osakkeiden ostosta 100 prosentin omistusoisuuden saamiseksi yhtiöstä, mikä mahdollistaisi fuusion. Rapala Oyj omistaa tällä hetkellä 6,9 % Brinkhagan osakkeista, mutta yhtiö ei ole halukas myymään niitä.

- Paraisten Vesi Oy

⇒ Yhtiö lakkautetaan.

Toteuma: Yhtiö on lakkautettu vuonna 2020.

⇒ Altaan vedenpinnan tason ohjausta yksinkertaistetaan ja kustannustehostetaan.

Toteuma: Ei olennaista, koska yhtiö on lakkautettu.

- Paraisten Kaukolämpö Oy
 - ⇒ Osinkoa jaetaan mahdollisuuksien mukaan – huomioiden kunnan investointi yhtiöön, yhtiön investointisuunnitelmat ja osakeyhtiölain määräykset.

Toteuma: Yhtiö on päättänyt jakaa 50 000 euroa osinkoa toimintavuodelta 2020.

- ⇒ Yhtiön roolia aurinkopaneelien avulla toteutettavassa energiahuollossa kehitetään.

Toteuma: Yhtiö on päättänyt, ettei se investoi aurinkovoimalaan sen heikon kannattavuuden vuoksi. Yhtiö etsii muita ratkaisuja tulevan energiahuollon turvaamiseksi.

- ⇒ Kaukolämpöyhtiön hakkeen huoltovarmuutta parannetaan.

Toteuma: Kaukolämpöyhtiön haketoimittaja Metsä ja Energia Hemmilä Group on perustanut haketerminaalin Lehtiniemen teollisuusalueelle. Laitos sijaitsee Paraisten Kaukolämpö Oy:n biolämpökeseuksen vieressä. Tämä on parantanut merkittävästi yhtiön hakkeen huoltovarmuutta.

- Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy

- ⇒ Yhtiön tavoitteena on kiinteistön monipuolinen käyttö, korkea käyttöaste ja tehokas kunnossapito.

Toteuma: Liikuntahallin, kulttuurisalin, nuorisotalon ja kuntosalin käyttöaste on ollut edelleen korkea. Koronapandemiasta aiheutuneet rajoitukset ovat kuitenkin vaikuttaneet toimintaan.

Kuntayhtymien ja muiden osaomistettujen yhtymien vaikutus kunnan 2019 konsernitilinpäätökseen (1 000 €)

Kuntayhtymä	Osuus %	Toiminta-kate	Kauden tulos	Lainakanta	Omavaraisuusaste
Varsinas-Suomen Sairaanhoidopiiri	3,61	1 546,5	50,6	5 299,9	35,4 %
Kärkullan kuntayhtymä	4,15	-33,5	-100,0	1 252,2	17,0 %
V-S Erityishuoltopiiri	0,91	9,1	-1,8	161,6	21,3 %
V-S liitto	3,47	21,3	21,0	0,0	17,1 %
Peimarin koulutuskuntayhtymä	4,89	51,8	18,8	0,0	91,0 %

3.2. Talousarvion toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion toteuma vastaa kokonaisuutena valtuuston vahvistamaa talousarviota ja että talousarviokuri on yleisesti ottaen ollut tyydyttävä. Talousarvion toteutumista on analysoitu tarkemmin alla.

Tuloslaskelman toteutuminen

	ulkoinen/sisäinen			
	Talousarvio 2020	Muutettu talousarvio 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama 2020
Toimintatuotot				
Myyntituotot	8 148 583	7 907 005	8 253 096	346 091
Maksutuotot	6 840 508	6 864 883	6 540 333	-324 550
Tuet ja avustukset	1 227 979	1 227 979	1 780 829	552 850
Muut toimintatuotot	14 881 245	14 927 809	15 091 274	163 465
	31 098 315	30 927 676	31 665 532	737 856
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-40 180 019	-40 311 973	-40 917 359	-605 386
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 495 297	-8 518 055	-8 820 349	-302 294
Muut henkilösivukulut	-1 640 828	-1 645 148	-1 273 696	371 452
Palvelujen ostot	-53 374 391	-54 940 285	-54 274 214	666 070
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 785 743	-6 082 008	-5 944 329	137 679
Avustukset	-2 982 575	-3 026 575	-3 057 554	-30 979
Muut toimintakulut	-13 642 417	-14 261 833	-14 410 869	-149 036
	-126 101 270	-128 785 877	-128 698 371	87 505
Toimintakate	-95 002 955	-97 858 201	-97 032 839	825 362
Verotulot	70 796 805	68 210 513	68 709 621	499 108
Valtionosuudet	30 664 013	34 341 233	35 202 083	860 850
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	706	706
Muut rahoitustuotot	100 000	100 000	137 912	37 912
Korkokulut	-1 010 000	-1 010 000	-820 412	189 588
Muut rahoituskulut	-10 000	-10 000	-15 303	-5 303
	-920 000	-920 000	-697 097	222 903
Vuosikate	5 537 863	3 773 545	6 181 768	2 408 222
Poistot ja arvonalentumiset	-4 900 000	-4 900 000	-4 880 952	19 048
Satunaiset erät	0	0	-200 000	-200 000
Tilikauden tulos	637 863	-1 126 455	1 100 816	2 227 270
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 680	41 680	41 680	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	679 543	-1 084 775	1 142 495	2 227 270

Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalous toteutui muutetun talousarvion mukaisesti, mutta ei alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Nettokustannuksiksi oli alun perin budjetoitu 95,0 miljoonaa euroa ja muutetussa talousarviossa 97,9 miljoonaa euroa. Edeltävänä vuonna nettokustannusten toteuma oli 95,4 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan käyttötalouden poikkeama alkuperäisestä talousarviosta selittyy pääosin sosiaali- ja terveystalouden talousarvion toteumalla. Se oli noin 2,2 miljoonaa euroa huonompi kuin oli alun perin budjetoitu.

ulkoiset/sisäiset	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Sosiaali- ja terveys	-57 590 230	-1 875 000	-59 465 230	-59 777 229	100,5 %

Investointiosan toteutuminen

Investointien budjetoitu nettokustannus oli 4,5 miljoonaa euroa alkuperäisessä talousarviossa ja 4,3 miljoonaa euroa muutetussa talousarviossa. Toteumaksi muodostui 4,1 miljoonaa euroa, eli talousarvio alittui hieman. Toteuma oli tiivistettynä seuraavanlainen:

KOKO KAUPUNKI YHTEENSÄ	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2020 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama
Menot	-26 312 044	29 %	-2 181 931	-5 809 700	-560 869	-6 370 569	-5 422 823	-947 746
Tulot	2 451 518	68 %	366 720	1 359 000	721 518	2 080 518	1 290 947	789 571
Netto	-23 860 526	25 %	-1 815 211	-4 450 700	160 649	-4 290 051	-4 131 876	-158 175

Kaiken kaikkiaan tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion investointiosa on toiminut tarkoitetulla tavalla investointien toteuttamisen ohjausinstrumenttina.

Investointien talousarviototeumasta on tehty tilinpäätöksessä selkoa yksityiskohtaisesti ja tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan asianmukaisesti.

Poikkeama talousarviosta selittyy lähinnä Paraisten koulukeskushankkeen, jolle oli vuodeksi 2020 budjetoitu 500 000 euron määräraha, lykkääntymisellä.

Lainanoton toteutuminen

Lainanoton oli alkuperäisessä ja muutetussa talousarviossa budjetoitu vähentyvän 1,1 miljoonalla eurolla. Toteumaksi muodostui 2,15 miljoonan euron vähennys eli lainanotto väheni budjetoitua enemmän.

Kaupungin velkataakka vuoden 2020 lopussa oli 42,8 miljoonaa euroa, kun se edeltävänä vuonna oli 45,0 miljoonaa euroa. Tämä vastaa 2 839 euron velkataakkaa asukasta kohden. Vuonna 2019 maan keskiarvo oli 3 342 euroa asukasta kohden.

3.3. Yleiset toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta arvioi, että valtaosa toiminnallisista tavoitteista saavutettiin koronapandemiaan liittyneistä rajoituksista huolimatta. Tarkastuslautakunta toteaa edelleen, että taloudelliset tavoitteet täyttyivät kokonaisuutena.

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN HALLINTOKUNNITTAIN

4.1. Konsernipalvelut (hallintotoimiala)

Useimmat toimialan toiminnallisista tavoitteista täyttyivät tai ovat valmistelussa. Osaa tavoitteista ei ole ollut mahdollista toteuttaa koronapandemian vuoksi.

Konsernipalvelut pysyi valtuuston antamissa talousarvion kehyksissä. Nettokustannuksiksi muodostui noin -2,1 miljoonaa euroa eli ne olivat 300 000 euroa paremmat kuin muutetussa talousarviossa. Nettokustannuksiksi oli alun perin budjetoitu noin -1,7 miljoonaa euroa.

Korkein hallinto-oikeus päätti 17.12.2020 asettaa Paraisten kaupungille 200 000 euron seuraamusmaksun kaupungin ruokapalvelua koskeneesta sopimuksesta, joka tehtiin Arkea Oy:n kanssa ilman kilpailutusta.

Valtuutettujen aloitteita ei käsitellä hallintosäännön 30 §:n mukaisesti, joka määrää, että aloitteet pitäisi valmistella kuuden kuukauden sisällä.

4.2. Sivistysosasto

Sivistysosaston toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet koronapandemiaan liittyneistä rajoituksista huolimatta.

Osaston talouden toteuma pysyi talousarvion kehyksissä ja oli -35,0 miljoonaa euroa netto.

4.3. Sosiaali- ja terveysosasto

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toiminnalliset tavoitteet on pääpiirteittäin saavutettu vuoden aikana. Useimmat toteutumatta jääneistä tavoitteista liittyvät tavalla tai toisella koronapandemiaan.

Tavoitteista, jotka ovat kokonaan tai osittain jääneet saavuttamatta, voidaan mainita muun muassa seuraavat:

- Ryhmäkuljetusten järjestäminen
- Mielensterveys- ja päihdehuollon uudet rekrytoinnit
- Ehkäisevä hammashoitotyö on kärsinyt rajoitusten vuoksi.

Talouden toteuma poikkesi olennaisesti alkuperäisestä talousarviosta ja oli noin 2,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota huonompi. Myös muutetun talousarvion määrärahat ylittyivät, joskaan eivät yhtä paljon. Nettokustannukset olivat noin 300 000 euroa suuremmat kuin muutetussa talousarviossa.

Terveystenhoito määrärahat ylittyivät, koska tulot jäivät selvästi budjetoitua pienemmiksi sen seurauksena, että kaikki kiireetön toiminta oli kevään ajan seisahduksissa. Yksikön kustannukset pysyivät muutetun talousarvion kehyksissä.

Erikoissairaanhoidon henkilöstökulut pysyivät talousarviossa. Ostopalvelut ylittivät myönnetty määrärahat noin 365 000 eurolla, mikä näkyy myös yksikön nettokustannuksissa.

Sosiaali- ja terveysosaston talousarvion toteuma oli seuraavanlainen:

Sosiaali- ja terveystalokunta

6000 Sosiaali- ja terveyshallinto	-281 501	0	-281 501	-286 696	101,8 %
6100 Sosiaalipalvelut	-8 627 611	50 000	-8 577 611	-8 433 212	98,3 %
6200 Perhepalvelut	-2 883 667	-905 000	-3 788 667	-3 760 310	99,3 %
6300 Vanhustenhuolto	-12 979 605	-180 000	-13 159 605	-13 100 190	99,5 %
6500 Terveystuolto	-12 502 590	-840 000	-13 342 590	-13 549 798	101,6 %
6540 Erikoissairaanhoido	-20 315 256	0	-20 315 256	-20 647 023	101,6 %
Sosiaali- ja terveys	-57 590 230	-1 875 000	-59 465 230	-59 777 229	100,5 %

4.4. Ympäristöosasto

Kokonaisuutena ympäristöosasto on saavuttanut sekä taloudelliset että toiminnalliset tavoitteensa. Nettokustannusten toteuma oli -1,65 miljoonaa euroa, kun nettokustannuksiksi oli budjetoitu -1,78 miljoonaa euroa.

4.5. Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos osoittaa 476 000 euron ylijäämää, mikä on budjetoitua parempi tulos. Liikevaihto oli jonkin verran budjetoitua suurempi, kun taas kustannukset alittivat talousarvion.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. Vuotojen hallintaan liittyvät tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti suunniteltua heikommin.

5. MUUTA**5.1. Edellisvuonna huomautettujen asioiden korjaaminen**

Tarkastuslautakunta arvioi, että asiat, joista se edellisvuonna huomautti, on pääpiirteittäin korjattu. Valtuustolle on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimitettu asianmukaiset vastineet arviointikertomuksen johdosta.

5.2. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konserniohjaus

Toimintakertomuksessa on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty asianmukaisesti selkoa riskienhallinnasta, sisäisestä valvonnasta ja konserniohjauksesta.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista 14.3.2017. **RISKIENHALLINTA**

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunki on aloittanut konserniohjeen päivittämissä prosessin ja että kaupunginhallitus on 29.3.2021 lähettänyt ohjeen valtuuston hyväksyttäväksi.

5.3. Henkilöstö

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaolot ovat koronaepidemiasta huolimatta vähentyneet vuoteen 2019 verrattuna. On kuitenkin syytä panna merkille, että syksyllä 2020 pois jäänyt kausi-influenssa näkyy luultavasti sairauspoissaolotilastoissa.

Henkilöstökulut olivat 0,6 miljoonaa euroa suuremmat kuin muutetussa talousarviossa ja 0,7 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuoteen 2019 verrattuna henkilöstökulut ovat nousseet noin 0,8 miljoonalla eurolla.

6. YHTEENVETO

Yhteenvetona vuoden 2020 arvioinnista tarkastuslautakunta toteaa seuraavaa:

Vuoden 2020 kokonaistalouden toteuma oli sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempi.

Tuloslaskelma osoittaa 1,1 miljoonan euron ylijäämää, kun alun perin ylijäämäksi oli budjetoitu 680 000 euroa ja muutettu talousarvio osoitti 1,1 miljoonan euron alijäämää.

Konsernin ylijäämä oli 1,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 konserni osoitti 5,5 miljoonan euron alijäämää.

Kaupungin kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöshetkellä noin 6,8 miljoonaa euroa (kasvoi vuonna 2020 noin 1,1 miljoonalla eurolla). Konsernitasolla vuoden 2020 taseessa on kertynyttä ylijäämää 10,54 miljoonaa euroa.

Konsernin lainanotto oli 51,2 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 54,7 miljoonaa euroa. Asukasta kohden konsernin lainanotto vuoden 2020 tilinpäätöksessä on 3 397 euroa.

Käyttötalous toteutui muutetun talousarvion mukaisesti, mutta ei alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Nettokustannuksiksi oli alun perin budjetoitu 95,0 miljoonaa euroa ja muutetussa talousarviossa 97,9 miljoonaa euroa. Edeltävänä vuonna nettokustannusten toteuma oli 95,4 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan käyttötalouden poikkeama alkuperäisestä talousarviosta selittyy pääosin sosiaali- ja terveysosaston talousarvion toteumalla, joka oli noin 2,2 miljoonaa euroa alun perin budjetoitua huonompi.

Talousarvio on tarkastuslautakunnan arvion mukaan kaiken kaikkiaan toiminut vuoden aikana melko hyvin ohjausinstrumenttina. Toteutuneista talousarviopoikkeamista on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty tilinpäätöksessä selkoa asianmukaisesti. Tarkastuslautakunta toteaa, että negatiivisia talousarviopoikkeamia esiintyy sosiaali- ja terveysosastolla, aivan kuten vuonna 2019, ja että talousarvion noudattamisen parantamiseksi tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Investointien budjetoitu nettokustannus oli 4,5 miljoonaa euroa alkuperäisessä talousarviossa ja 4,3 miljoonaa euroa muutetussa talousarviossa. Toteumaksi muodostui 4,1 miljoonaa euroa, eli talousarvio alittui hieman.

Lainanoton oli alkuperäisessä ja muutetussa talousarviossa budjetoitu vähentyvän 1,1 miljoonalla eurolla. Toteumaksi muodostui 2,15 miljoonan euron vähennys eli lainanotto väheni budjetoitua enemmän.

Kaupungin velkataakka vuoden 2020 lopussa oli 42,8 miljoonaa euroa, kun se edeltävänä vuonna oli 45,0 miljoonaa euroa. Tämä vastaa 2 839 euron velkataakkaa asukasta kohden. Vuonna 2019 maan keskiarvo oli 3 342 euroa asukasta kohden.

Nykyisen talousarvion ja -suunnitelman mukaan kaupungin tulos ja velkataakka tulevat kehittymään seuraavasti:

Vuosi	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Lainataakka, €	48 400 000	55 475 000	57 468 000
Lainaa asukasta kohden, €	3 235	3 729	3 883
Yli-/alijäämä, €	-857 000	337 000	574 000

Kaupungin ja konsernin vuoden 2020 tilinpäätöstoteuman voidaan todeta täyttävän kuntalaissa asetetut talouden tasapainokriteerit. On kuitenkin huomautettava, että konsernissa on edelleen pyrittävä määrätietoisesti tasapainottamaan taloutta ja sopeuttamaan toimintaa vallitsevien olosuhteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta painottaa, että kaupungin vuoden 2020 tilinpäätöksen ylijäämä on suurelta osin rahoitettu kaupungin valtionosuuksien lisäyksen muodossa saamalla koronatuilla. Sama näkyvä koko kuntakentällä ja monet kunnat osoittavat vuonna 2020 ennätyksellisiä ylijäämiä. Vuoden 2020 ylijäämän ei toisin sanoen pidä antaa vääränlaista turvallisuuden tunnetta, vaan on tärkeää muistaa, että kaupungilla on edelleen vastassaan taloudellisia ja rakenteellisia ongelmia ja epävarmuustekijöitä. Tähän liittyen voidaan todeta, että kaupunki on vuoden 2020 aikana käynnistänyt talouden tasapainottamisohjelman talouden saamiseksi tasapainoon. Tarkastuslautakunta odottaa näkevänsä, mitä vaikutuksia ohjelmalla on kaupungin talouteen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaolot ovat koronaepidemiasta huolimatta vähentyneet vuoteen 2019 verrattuna.

Mainittakoon, että korkein hallinto-oikeus päätti 17.12.2020 asettaa Paraisten kaupungille 200 000 euron seuraamusmaksun kaupungin ruokapalvelua koskeneesta sopimuksesta, joka tehtiin Arkea Oy:n kanssa ilman kilpailutusta.

Tarkastuslautakunta arvioi, että asiat, joista se edellisvuonna huomautti, on pääpiirteittäin korjattu. Valtuustolle on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimitettu asianmukaiset vastineet arviointikertomuksen johdosta.

Parainen 4.5.2021

Carita Henriksson
puheenjohtaja

Laura Wickström
varapuheenjohtaja

Sami Suojanen
jäsen

Anne Eriksson
jäsen

Risto Nurmela
jäsen

Janne Ahonen
jäsen

Johan Kortteinen
jäsen

Taina Nyström
jäsen

Kim Lindstedt
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 30 pages before this page

Dokumentet inneholder 30 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 30 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 30 sider før denne side

Detta dokument innehåller 30 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 31 pages before this page

Dokumentet inneholder 31 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 31 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 31 sider før denne side

Detta dokument innehåller 31 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende